

Pripomienka k záverečnej konzultácii týkajúcej sa metodiky určovania referenčných cien za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu v Slovenskej republike v zmysle požiadaviek čl. 26 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/460 zo dňa 16. marca 2017, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o harmonizovaných štruktúrach taríf za prepravu plynu.

Dátum: 28. augusta 2026

Adresát: eustream, a.s.

Zásadne nesúhlasíme s návrhom spoločnosti eustream, a.s., v zmysle ktorého sa v Metodike stanovenia taríf za prístup do prepravnej siete a prepravu zemného plynu (bod 1 – Úvod) a v Dokumente záverečnej konzultácie o informáciách uvedených v článku 26 ods. 1 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/460 zo 16. marca 2017, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o harmonizovaných štruktúrach taríf za prepravu plynu [bod 3.3, bod (i)] navrhuje podstatne zvýšiť finálne referenčné ceny, resp. tarify za prístup do prepravnej siete a prepravu zemného plynu pre kalendárny rok 2027 na úrovni 620,50 EUR a 584,00 EUR (domáci bod). V prípade, že by tieto tarify takto ustanovil aj Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „Úrad“) vo svojom rozhodnutí, predstavovalo by to navýšenie o cca 55 %, resp. 62 % oproti aktuálne platnej tarifnej úrovni (401,50 EUR, resp. 361,35 EUR).

Navrhované zvýšenie taríf považujeme za neprijateľné predovšetkým vzhľadom na aktuálnu ekonomickú situáciu, v ktorej sa slovenský priemysel a slovenské hospodárstvo ako celok nachádzajú. Slovenská ekonomika v rokoch 2025 aj 2026 rastie len minimálne, pričom slovenský priemysel najmä v súvislosti s vysokými jednotkovými nákladmi práce a vysokými cenami energií v dôsledku toho ďalej stráca konkurencieschopnosť na svetových trhoch. Priemyselné podniky sú už teraz zaťažené dôsledkami postupných konsolidačných balíčkov verejných financií, ktoré od roku 2024 opakovane zvyšujú daňovo-odvodové zaťaženie firiem aj zamestnancov, znižujú príjmy a ďalej predražujú podnikanie na Slovensku. Vysoké ceny energií pritom už dnes predstavujú celoeurópsky problém. V čase, keď Európska únia prijíma opatrenia na posilnenie priemyselnej konkurencieschopnosti a členské štáty hľadajú spôsoby, ako zmierniť nákladové zaťaženie priemyslu, by slovenská regulačná politika nemala vytvárať dodatočné bariéry pre domácich aktérov. Zvyšovanie regulovaných prepravných taríf plynu v takomto prostredí ide jednoznačne priamo proti týmto snahám.

Navrhované navýšenie by pre jednotlivé priemyselné podniky, najmä energeticky náročné odvetvia závislé od zemného plynu, znamenalo dodatočné náklady rádovo v státisícoch až miliónoch eur ročne, a to bez akéhokoľvek zlepšenia kvality alebo rozsahu poskytovaných prepravných služieb. Takéto dodatočné náklady v čase bezprecedentného tlaku globálnej konkurencie, geopolitickej neistoty a transformácie smerom k nízkouhlíkovej ekonomike, a to v čase, keď slovenský priemysel čelí rastúcim odvodom, slabému externému dopytu a tlaku lacnejšej zahraničnej konkurencie, budú mať jednoznačne priamy vplyv na investičné rozhodnutia, udržanie výroby na Slovensku a zamestnanosť v jednotlivých priemyselných odvetviach.

Okrem vyššie uvedeného predložená metodika neobsahuje dostatočné ani transparentné zdôvodnenie výšky cieľových výnosov spoločnosti eustream, a. s., ani zdôvodnenie použitého ocenenia regulačnej bázy aktív. Táto netransparentnosť je o to závažnejšia, že cieľové výnosy v aktuálnom návrhu opäť vzrástli – na 471,753 mil. EUR oproti cca 460,7 mil. EUR v predchádzajúcom konzultačnom návrhu – bez toho, aby bol tento nárast akokoľvek vecne podložený. Cenotvorba pritom musí odrážať výlučne skutočné, ekonomicky oprávnené náklady spojené s poskytovaním prepravných služieb; náklady súvisiace s nevyužívanými alebo len minimálne využívanými prevádzkami nemožno bez ďalšieho považovať za náklady prenositeľné na koncových odberateľov. Je neprijateľné, aby výpadok výnosov eustreamu z medzinárodného tranzitu plynu, ku ktorému došlo v dôsledku okolností mimo vplyvu odberateľov, znášal prostredníctvom opakovaného zvyšovania taríf slovenský priemysel a domácnosti.

Zároveň poukazujeme na skutočnosť, že v súčasnosti neexistuje samostatná, Úradom schválená metodika stanovenia cieľových výnosov ani oceňovania regulačnej bázy aktív, hoci podľa harmonizovaných pravidiel EÚ (najmä nariadení (EÚ) 2017/460 a 2024/1789) a stanoviska ACER musí ich príprava a schválenie logicky predchádzať samotnej aplikácii tarifnej metodiky. V danej súvislosti je taktiež nevyhnutné uviesť, že doposiaľ nebol predstavený účinný mechanizmus, ktorý by zabránil prenášaní objemového rizika prepravovaného plynu na koncových odberateľov. Vyhlásenie, že toto riziko znáša v plnom rozsahu eustream, je v kontexte ďalšieho výrazného zvýšenia taríf v krátkom čase počas jedného tarifného obdobia nedostatočné.

V poslednom rade považujeme za nevyhnutné zdôrazniť, že používanie benchmarkovej metódy je aj z pohľadu Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov (ACER) prípustné len vtedy, ak prepravca preukáže, že konkrétna trasa je v priamej konkurencii iným prepravným trasám. Po zastavení tranzitu ruského plynu cez územie Ukrajiny, a následne cez územie Slovenska, od januára 2025 však nie je možné tvrdiť, že prepravná sieť eustreamu je konkurenčná pre medzinárodný tranzit plynu z Ruskej federácie.

Vzhľadom na vyššie uvedené zdôrazňujeme, že koncoví odberatelia reálne čelia opakovanému zvyšovaniu taríf bez akéhokoľvek zlepšenia poskytovaných služieb, čo vyvoláva aj pochybnosti o súlade s čl. 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a s primeranosťou navrhovanej cenovej hladiny vo vzťahu k ekonomickej hodnote poskytovanej služby, a preto s návrhom na zvýšenie taríf za prístup do prepravnej siete a prepravu zemného plynu na úroveň 620,50 EUR a 584,00 EUR sa nie je možné za žiadnych okolností stotožniť.

